

v kmetovi oblasti, se malo spreminja. Tako je kmečko življenje za večje dôbe in pokrajne sploh enoterno, nepremakljivo. To daje kmečkemu značaju neko stanovitnost in trpežnost, ki je važna, ako se rabi za dobro reč.

Kmečka opravila so od leta do leta sicer ravno tista, al vsako leto ima veliko različnih del, treba mu je torej toliko paznosti in toliko izurjenosti, da kmet biti ni lahka reč, da kmet mora imeti dokaj prebrisan glavo, in je le tisti dober kmet, kdor kmetuje od mladih nog. Zemljiščini posestnik ima dalje veliko opraviti v pravnih rečeh: s pogodbami, ženitnimi pismi, razpisili, s kupčijo živine in blaga, z zemljiščino odvezo, s pašniki. Nauči se veliko rečnih in osebnih, vlastinskih in posestnih pravic. Vse to je za kmečki duh šola, iz ktere kmetje, se ve da ne vsi, dobé tisto lahkoto razumeti, kar jih tiče, prebrisanost v svojih zadevah in premišljeno doslednost v besedi in djanji. — Imamo še eno dobro kmečko lastnost: kmečko moštvo ali ponositost, ki je tako dalječ od žaljivega napuha, kakor od surove neotesanosti. To moštvo se pa sploh nahaja samo tam, kjer so kmetje toliko premožni, da redno prodajati morejo žito in živino, in ne najde se pri vinogradnikih iz gospodarskih vzrokov, pri slabih kmetih pa ne iz нравnih vzrokov.

Pošteni pa ošabni kmečki ponos je za rodoljuba najbolja kmečka lastnost, ker je zavednost osebne vrednosti človekove in češčenje lastnega kmečkega vsredivnega stanú. Škoda, da imamo tako malo premožnih kmetov! Velika večina naših poljedelcev mora vsakdanji kruh pridelavati si v vednih skrbéh za sedanost in prihodnost. Ubornost (siromaštvo) pa nikjer ni šola moških čednosti in trdnega značaja. Kdo bo tudi v sebi čutil blagih dušnih potreb, ko utolažuje komaj vsakdanje telesne potrebe.

Povedal sem tedaj tudi nekaj dobrih v slabih časih ohranjenih lastnosti naših kmetov. Upati moramo, da se bodo v sedanjem in prihodnjem bolj svobodnem času vse dobre lastnosti toliko bolj množile, kolikor bolj se bodo zgubljale iz tlačanske in podložne dôbe nalezene slabe lastnosti. — Te dobre lastnosti kmečkega značaja morajo biti podlaga, na katero se bode stavila prihodnja kmečka omika v narodnem duhu. (Dal. prih.)

Slovensko slovstvo.

* Še enkrat gosp. Jesenkotova zemljepisna terminologija. (Konec.) Za zavetje dobro vem, vendar se držim raje Murkotovega brezvetrije.

Vetrove je g. Jesenko imenoval po našem slovarji, v kterege sem po Šumaavskem bil vzela za „Passatwind“ živi veter, česki profesorji pa so ga med drugimi imeni razlagali tudi: staly vitr.

Obzemljino morje sem izvirgel, ker slovenščina nima samostavnika: obzemlja, iz kterege bi se edino dal izpeljati prilog obzemljina s polnim i.

Pri besedi zemljina bode najbrže vsak mislil pred na Erdart, nego na Erdtheil, in res pozná vsak Čeh besedo zemina (= zemljina) za „Erdart“ in pa „Erdgeruch.“ (Bolje za „Erdart“ je vendar: zemljenina). Zastran dotične meni namenjene zastavice (stran 416 „Novic“) pa naj si brezimenik išče pomoči pri sinonimih, tolažbe pa pri Italijanih in Francozih (kteri nič ne marajo, če v kakem stavku glagol celo rešeto genitivov pred sabo podí, ali za seboj vleče), tudi naj ne meša skup „Erdtheil“ in pa „Landmasse“ ali „Festland“, kakor dela z zemljino.

Otočno to morje nisem spodbijal, temuč le pridodal: otočišče; arhipel pa bi jaz zdaj ne pisal, ker mora biti arhipelag.

Jaz nisem besede tok le morju lastil, ampak tok je meni sama tekoča stvar, tek pa nje djanje.

Tù brezimenik hoče za vsak pojem le eno besedo, tam pa za „Mündung“ potrebuje treh. Beseda: posega brez priloga nima v sebi nič od tega, kar hoče reči: direkter Abstand.

Za „Binnen- ali Steppenfluss“ ima hrvaška početnica prof. Mesića in pa znanstvena terminologija českih profesorjev ponorna reka, za to jaz še zdaj „ne iz (sic!) dosti visocega stališča“, temuč v svoji priprostosti mislim, da bi ime „ponikvarica, ponornica“ prilegalo se rekam, ktere se po besedah Jes. začetnice „v kaki pusti zgubljajo.“

Ali narod struga in korito res loči tako, kakor začetnica, Bog ga vedi.

Če slovenski narod „Stufenland“ res imenuje gredje, kdo bi se te besede raje ne poprijel mimo novinke?

Ali je pa tudi res ta beseda „terminus geographicus“ in ne samo „kokošaricus“? Rad bi vedel, toda brezimenik mi ne more biti dovoljna priča.

Besede členovje tudi nisem zametal. Bode-li mi res občinstvo odreklo zmožnost, ločiti končnici — ovje in — ost drugo od druge?!

Pogorje sem jaz po Čehih vzela za „Gebirgszug“ zlasti tudi na svét gosp. Terstenjaka. Nahaja se: pogorje že v staroslovenščini za: montes. Za „Abhang“ ne veljá.

Otočje za „Inselgruppe“ je brezimeniku dobro, ker meni, da je od pisatelja začetnice (čeravno je iz našega slovarja), za „Gebirgsgruppe“ je pa gorovje (enaka oblika) napčno, ker sem to jaz nasvetoval. Gorje (neprilično zavolj medmeta podobnoglasnega) ima Jes. vendar le na str. 51 in pa hrvaška početnica.

Med pogorje za „Abhang“ in pa povodje (Wassergebiet) jaz ne vidim nikakošne analogije.

Da Bolgarji pravi Balkan imenujejo Staro Planino in na zemljokazih pišejo Balkan ili Stara Planina, prepriča se brezimenik lahko v Ljubljani pri slovenski Matici, kteri sem poslal bolgarski atlas g. Danova.

Ti pa, benigne lector! sodi zdaj, so li moji ugovori res vsi nepotrebni? Cigale.

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Šak.

„Boljši dober sosed, ko deset stricev.“
Nar. prig.

Ko so pisali židovje 6363. leto po stvarjenji svetá, strmelo in treslo se je strahú vse, kar lazi in hodi po zemlji; kajti godile so se čudne stvari. Na nebú kazalo se je ponoči pet repatih zvezd, podnevu sedem solnc. Prifrfrali so iz devete dežele grozni črni tiči s človeškimi nogami in napadali so ponočne popotnike. Tako piše oče Valvazor, pa mnogo več še zamolči. Rastle so tudi na strehi bobovskega župana neke čudne gobe, kakoršnih se niso spominjale najstareše babe. Še dandanes hranjena je taka goba v ljubljanski muzeji z imenom: „Agaricus muscarius bobovcaeus.“ Pa bolje mimo teh gob postrašile so svet velikanske žabe, ki so nenadoma prilukale iz lukovskih mlak. To so bile žabe, večje od gorenskih volov, in regetale so, da se je tresel kralj Matjažev prestol. Povedal mi je učen prijatelj, da so bile najbrž onega žlahtnega plemena, iz kterege izvira — po mislih marksikterega modrijana in bedaka — sam človeški rod.